

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเพื่อเสนอรูปแบบการบริหารวัดในทศวรรษหน้า โดยใช้วิธีการวิจัยอนาคตแบบเทคนิคเดลฟาย (delphi technique) โดยมีขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

1. การเลือกผู้เชี่ยวชาญ
2. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญที่จะให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การบริหาร โครงสร้างการบริหาร และภารกิจ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านที่จะให้ความคิดเห็นในการเลือกผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. การศึกษาทางธรรมต้องเป็นเปรียญธรรม 7 ขึ้นไปและการศึกษาทางโลกต้องจบปริญญาขั้นโทขึ้นไป
2. มีผลงานทางด้านศาสนาออกเผยแพร่
3. มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับศาสนา 20 ปี ขึ้นไป
4. เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านพระศาสนา

จากคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิผู้วิจัยเลือกได้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. ศาสตราจารย์พิเศษเสฐียรพงษ์ วรรณปก
2. ศาสตราจารย์พิเศษจำนงค์ ทองประเสริฐ
3. รท.ผศ.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ
4. นายสนิท ศรีลำแดง

5. ดร.สมภาร พรหมทา

โดยผู้วิจัยขอความเห็นจาก 5 ท่านเพื่อเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 22 ท่าน เพื่อเสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขั้นที่ 2 การเลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 22 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญดังต่อไปนี้

1. พระภิกษุ ต้องมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้
 - 1.1 เป็นเจ้าคณะปกครองตั้งแต่รองเจ้าคณะอำเภอขึ้นไป
 - 1.2 เจ้าอาวาสผู้มีผลงานในด้านการเป็นวัดพัฒนาดีเด่น
 - 1.3 พระภิกษุผู้มีผลงานทางวิจัย
 - 1.4 พระภิกษุผู้มีผลงานทางด้านวิชาการที่แพร่หลาย
 - 1.5 พระภิกษุผู้ปฏิบัติทางด้านวิปัสสนาเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป
2. ผู้เชี่ยวชาญ (ฆราวาส) ต้องมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังนี้
 - 2.1 มีผลงานทางด้านศาสนาออกเผยแพร่หรือผลงานวิจัย
 - 2.2 มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับศาสนาไม่น้อยกว่า 20 ปี
 - 2.3 เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านศาสนา

จากการที่ผู้วิจัยได้สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิจึงได้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 22 ท่าน โดยแบ่งเป็น พระสงฆ์ 11 รูป และฆราวาส 11 ท่าน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย

พระภิกษุสงฆ์ 11 รูป

1. พระสุธีวรญาณ	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. พระศรีปริยัติโมลี	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ดร.พระมหาต่วน สิริธมโม	รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และ
เผยแผ่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย
4. ดร.พระมหาเทียบ สิริญาโณ	รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

5. ดร.พระครูปลัดประสิทธิ์ ฐุริสฺสโธ คณะบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
6. พระมหาโชวี ทสฺสนีโย ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์และเผยแพร่
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
7. พระครูอุดมธรรมวาที ประธานศูนย์บริหารการศึกษาพุทธศาสนา
วันอาทิตย์หนกลาง วัดประยูรวงศาวาส
วรวิหาร กรุงเทพฯ
8. พระครูวิจิตรธรรมโชติ รองคณะบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
9. พระมหาบุญถึง ชุตินฺธโร ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการฝ่าย
กิจการนิสิต มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
10. พระมหาสมศักดิ์ พุทฺธสโร รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพนัสนิคม
วัดหน้าพระธาตุ จ.ชลบุรี
11. พระมหาประทีป ปิยธมฺโม อาจารย์ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน
วัดนอก จ.ชลบุรี
- ชมราวาส 11 ท่าน
1. ศาสตราจารย์พิเศษจางงค์ ทองประเสริฐ ราชบัณฑิต
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป
 2. รศ.ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคม
 3. ดร.สุรพล ฤยะพรหม ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย
 4. ดร.โกนิญษ์ ศรีทอง อาจารย์คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 5. นายอดิศักดิ์ ทองบุญ อดีตผู้อำนวยการกองธรรมศาสตร์
และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน
 6. นายสนั่น ไชยานุกูล อาจารย์พิเศษคณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

7. นายสนิท ศรีลำแดง	อาจารย์พิเศษคณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
8. นายโยธิน กิติคุณ	อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
9. นายมนัส วิมลรัตน์	ศึกษานิเทศก์ 8 สปจ. จ. ชลบุรี
10. นายชาญ นภาโชติ	กรรมการที่ปรึกษาพุทธสมาคม
จังหวัดชลบุรี
11. นายสุวัฒน์ ยังเหล็ก	กรรมการที่ปรึกษาพุทธสมาคม
จังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นชุดของแบบสอบถาม (series of questionnaires) แบบสอบถามฉบับแรก จะกำหนดให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญตอบคำถามกว้าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยต้องการทราบและแบบสอบถามฉบับต่อ ๆ มา (ฉบับที่ 2,3) จะสร้างโดยการปรับปรุงจากแบบสอบถามฉบับก่อน เมื่อคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ก็สามารถสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหาร
2. กำหนดขอบเขตของเนื้อหา เกี่ยวกับการบริหารงานวัด ที่จะกำหนดเป็นรูปแบบการบริหารวัดในทศวรรษหน้า ที่จะทำการวิจัยในครั้งนี้
 1. ลักษณะของแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ แบ่งได้ดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับ

 1. วัตถุประสงค์การบริหารวัด
 2. โครงสร้างการบริหารวัด
 3. ภารกิจการบริหารวัด 6 ด้าน คือ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ การสาธารณสงเคราะห์

แบบสอบถามฉบับแรก มีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

แบบสอบถามฉบับที่ 2 จากความคิดเห็นทั้งหมดที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามฉบับแรก นำมาสร้างในรูปประโยคหรือข้อความในหัวข้อกระทงที่ต้องการศึกษา และในการตอบครั้งที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญจะต้องลงมติ จัดอันดับความสำคัญของข้อความในรูปแบบของมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยให้นำน้ำหนักการประมาณค่า ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบสอบถามฉบับที่ 3 จากการวิเคราะห์คำตอบ ในแบบสอบถามฉบับที่ 2 จะได้แสดงค่ามัธยฐาน (median) และค่าพิสัยควอร์ไทล์ (quartile range) ของแต่ละข้อความ รวมทั้งตำแหน่งของค่าที่ผู้เชี่ยวชาญนั้น ๆ ตอบในแบบสอบถามฉบับที่ 2 ในการตอบในรอบนี้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะได้ทราบความเห็นของกลุ่มแต่ละข้อความด้วย ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนต้องพิจารณาและทบทวนคำตอบอีกครั้ง ซึ่งคำตอบอาจเปลี่ยนใหม่หรือยังคงยืนยันเหมือนเดิม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ สำหรับคำตอบที่มีได้อยู่ในขอบเขตพิสัยควอร์ไทล์ คำตอบของผู้เชี่ยวชาญไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก กระบวนการวิจัยก็สามารถยุติลงโดยนำแบบสอบถามฉบับที่ 3 มาวิเคราะห์เพื่อแปลและสรุปผล เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารวัดในทศวรรษหน้า

4. ร่างแบบสอบถามตามขอบเขตของเนื้อหา เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาแก้ไข และขอคำแนะนำ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อที่จะได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และขอหนังสือเชิญเป็น

ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย

2. ส่งจดหมายแนะนำตัวผู้วิจัยและหนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งขอความสมัครใจในการร่วมเป็นผู้เชี่ยวชาญ
 3. ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 1 จำนวน 22 ฉบับ ไปยังผู้เชี่ยวชาญที่สมัครใจตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งสอดซองติดดวงตราไปรษณียากร จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัย โดยขอความร่วมมือให้ส่งกลับคืนภายในเวลาที่กำหนด
 4. นำคำตอบที่ได้จากการรวบที่ 1 มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับที่ 2 ไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งสอดซองติดดวงตราไปรษณียากร จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัย โดยขอความร่วมมือให้ส่งกลับคืนภายในเวลาที่กำหนด
 5. จากแบบสอบถามรอบที่ 2 ที่ได้รับตอบ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติเกี่ยวกับมัธยฐานและค่าพิสัยควอร์ไทล์ตามแต่ข้อคำถามแล้วนำมาสร้างแบบสอบถามฉบับที่ 3 ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 3 ไปยังผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งสอดซองติดดวงตราไปรษณียากร จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัย โดยขอความร่วมมือให้ส่งกลับคืนภายในเวลาที่กำหนด
 6. ในการส่งแบบสอบถามแต่ละครั้ง ถ้าไม่ได้แบบสอบถามคืนในระยะเวลาที่กำหนด จะส่งแบบสอบถามไปอีกครั้งหนึ่ง และหากยังมีได้รับแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะติดตามขอรับแบบสอบถามด้วยตนเอง
 7. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ทุกฉบับ
 8. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม spss for windows
 9. นำผลคำนวณมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไป
- ### วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแยกวิเคราะห์ ดังนี้

1. จากแบบสอบถามฉบับที่ 1 ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 22 ท่าน ผู้วิจัยได้นำข้อความที่เป็นคำตอบจากคำถาม ปลายเปิดมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เป็นวัตถุประสงค์การบริหารวัด โดยนำคำตอบมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและกำหนดคัดเลือกข้อความที่เป็นวัตถุประสงค์การบริหาร โครงสร้าง และภารกิจว่าต้องมีค่าสูงกว่าร้อยละ 10 และนำมาสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2

2. จากคำตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 นำมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอร์ไทล์ของข้อคำถามแต่ละรายข้อ

3. จากคำตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นำมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอร์ไทล์ วิเคราะห์ผลคำตอบในรอบสุดท้าย สรุปวิเคราะห์เป็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาสร้างรูปแบบการบริหารวัดในทศวรรษหน้า ซึ่งเป็นผลของการวิจัยในครั้งนี้ โดยพิจารณา ค่ามัธยฐานและพิสัยควอร์ไทล์ ดังนี้

3.1 ค่ามัธยฐาน (median)

เกณฑ์สำหรับนำค่ามัธยฐานมาเปรียบเทียบกำหนดไว้ ดังนี้

- 1.0 – 1.49 หมายถึง ข้อความนั้นผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง ข้อความนั้นผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วย
- 2.50 – 3.49 หมายถึง ข้อความนั้นผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยปานกลาง
- 3.50 – 4.49 หมายถึง ข้อความนั้นผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
- 4.50 – 5.00 หมายถึง ข้อความนั้นผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.2 ค่าพิสัยควอร์ไทล์ (quartile range)

พิจารณาจากค่าพิสัยควอร์ไทล์ที่มีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน ถ้าค่าพิสัยควอร์ไทล์มากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

เกณฑ์การตัดสินใจยอมรับข้อความที่เหมาะสมของรูปแบบการบริหารวัดในทศวรรษหน้าจะต้องมีค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 และมีค่าพิสัยควอร์ไทล์ไม่เกิน 1.50

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป spss for windows โดยเลือกวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยโดยใช้ค่ามัธยฐานและควอร์ไทล์ที่ 3 และควอร์ไทล์ที่ 1 และคำนวณพิสัยควอร์ไทล์ โดยคำนวณจากผลต่างระหว่างควอร์ไทล์ที่ 3 กับควอร์ไทล์ที่ 1 ในการหาคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3 ภายได้กรอบดังนี้

1. วัตถุประสงค์การบริหารวัดที่เหมาะสมในทศวรรษหน้า
2. โครงสร้างการบริหารวัดในปัจจุบัน
3. ภารกิจของวัด 6 ประการ คือ

- 3.1 การปกครอง
- 3.2 การศาสนศึกษา
- 3.3 การศึกษาสงเคราะห์
- 3.4 การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- 3.5 การสาธารณูปการ
- 3.6 การสาธารณสงเคราะห์

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University